

FESTIVAL

Zomer

VAN SINT-PIETER

ZOMER 2020

30.07

PROGRAMMA VAN DE DAG

Ludwig van Beethoven

(1770-1827)

Strijkkwartet nr.6 in Bes-groot, op. 18.6

Allegro con brio

Adagio, ma non troppo

Scherzo. Allegro

Adagio "La Malinconia" » - Allegretto quasi Allegro

—

Große Fuge in Bes-groot, op. 133

TAURUS KWARTET

—

Wietse Beels

viol

Liesbeth Baelus

viol

Vincent Hepp

altviol

Martijn Vink

cello

.....

VOLGEND CONCERT

05.08

—

Stephane Ginsburgh

piano

—

Sergej Rachmaninov

(1873-1943)

9 Etudes-tableau, op. 39

Het wonderlijke evenwicht van vier stemmen uit eenzelfde, homogene instrumentenfamilie dat enerzijds een unieke, direct herkenbare klank produceert en anderzijds het individuele karakter van elk van die instrumenten (en van de muzikanten die ze bespelen) uit laat komen: die ongelofelijk rijke dualiteit blijkt bijzonder inspirerend te werken. De onophoudelijke evenwichtsoefening tussen collectief en individu, tussen het persoonlijke en het gemeenschappelijke, die zo kenmerkend is voor een kwartet, blijkt voor vele componisten een geschikt klankbord voor hun intieme vragen, voor hun creatieve twijfels, hun professionele status of persoonlijke besognes.

Een van de belangrijkste voorbeelden van dergelijke componisten is Beethoven. Over het algemeen verdeelt men het indrukwekkende corpus van diens kwartetten (zestien complete werken en een *Große Fuge*) in drie chronologische perioden, die grosso modo overeenstemmen met drie reeksen van opeenvolgende composities. Beethovens uitgesproken belangstelling voor het strikkwartet, het kamermuziekgenre bij uitstek, was niet immers niet altijd even groot, en elk van deze perioden vertoont opmerkelijke ontwikkelingen ten opzichte van de vorige. Beethoven bewoog zich stapsgewijs in de richting van steeds gedurfdere, vrijere composities en hij spreidde daarbij een emancipatie tentoon die steeds nadrukkelijker uiting gaf aan zijn genie, wat trouwens ook tot toenemend onbegrip bij zijn tijdgenoten leidde.

De eerste zes kwartetten van het opus 18 staan nog heel dicht bij die van Joseph Haydn. Ze zijn opgedragen aan prins Franz von Lobkowitz en werden samen gepubliceerd in 1801; waarschijnlijk werden ze in de twee voorafgaande jaren gecomponeerd. De middenperiode omvat de drie kwartetten van het opus 59, opgedragen aan graaf Razumovsky en gepubliceerd in 1808, het opus 74, bijgenaamd "Harp" (1810), en het opus 95, gepubliceerd in 1816. De periode van de late kwartetten omvat nog ambitieuzere composities, gepubliceerd in 1826 en 1827, de laatste twee levensjaren van de componist, met onder meer een vreemde *Große Fuge* (opus 133), die aanvankelijk bedoeld was als laatste deel van het kwartet opus 130, maar uiteindelijk apart werd gepubliceerd.

Het zesde kwartet van het opus 18 lijkt op het eerste gezicht nog behoorlijk klassiek. Het eerste deel, in sonatevorm, is elegant, zeer evenwichtig maar niet bijster origineel. Het wordt gevolgd door een *adagio ma non troppo* in de vorm van een lied, met een heel mooie melodische inspiratie die wordt gekenmerkt door een wat nostalgische, afstandelijke sierlijkheid. Daarop volgt een zeer contrastrijk scherzo, rijk aan syncopes en burlesk van aard. Het leidt naar het opvallendste onderdeel van dit kwartet, namelijk zijn laatste deel, met als ondertitel *malinconia* ('melancholie'). Ineens verschijnt een nieuwe Beethoven ten tonele: tragisch, geïnspireerd, visionair en groots. Vervolgens lijkt hij met zijn eigen stemmingswisselingen de spot te drijven door over te schakelen op een boerendansje. Het begintheema komt evenwel herhaaldelijk de feeststemming doorbreken en het hele deel eindigt met een soort synthese van de twee sferen, in een virtuoos en vrolijk *presto*. Deze geheel nieuwe compositiestijl verlegt de grenzen van het genre heel ver, verkent een gedurfde chromatiek en jongleert met tempobreuken – en dat alles ten dienste een grote expressiekracht.

De *Große Fuge* opus 133 is waarschijnlijk Beethovens meest visionaire werk, waarin hij geen enkele toegift meer deed, maar waarin hij zich ook het verst verwijderde van zijn publiek: zozeer is dit stuk zijn tijd vooruit. Beethovens durf blijft nog steeds verbazen, zelfs voor luisteraars die de hele latere ontwikkeling van de kamermuziek in de negentiende en twintigste eeuw kennen. Deze compositie op zich volstaat als bewijs van het unieke karakter van Beethovens genie, maar ze illustreert ook hoe gekweld en verkeerd begrepen hij was, in zijn voortdurende zoektocht naar het absolute.

Het openingsthema wordt gekenmerkt door grote intervallen en beschrijft een onopgeloste spanning, een intern conflict dat met een ongelooflijke kracht wordt geëtaleerd, tot er een tweede thema opduikt, dat *pianissimo* wordt geëxposeerd. Dan begint een tweede fuga met verscheidene variaties. De twee thema's worden vervolgens gecombineerd en in verschillende zeer complexe ontwikkelingen tegenover elkaar geplaatst, waardoor een complexe architectuur ontstaat, op het randje van de pure abstractie, die uitmondt in een afsluitende coda die alles met elkaar verzoent. Deze compositie werd lange tijd helemaal verkeerd begrepen en van de hand gewezen als het werk van een onevenwichtige. Inmiddels is men tot het inzicht gekomen dat het met zijn visionaire karakter een van de meesterwerken van het kwartetgenre is, al blijft het niet erg toegankelijk.

Claude Jottrand
Vertaling: Jeroen De Keyser

Quatuor Taurus Kwartet

In 2012 vinden vier gelauwerde musici van Belgische bodem elkaar in hun wens om samen hun muzikale parcours te verrijken met het ultieme kamermuziekrepertoire. De liefde voor het prachtige repertoire, het streven naar diepgang, energie en raffinement in hun samenspel, en het samen zoeken van een eigen, unieke strijkersklank zijn de drijfveren voor het ontstaan van het Taurus Quartet.

“...een sensationeel debuutconcert...” (Musiq3, juli 2013)

” ... een hoogtepunt: met diepe ontroering luisteren naar Janá ek strijkkwartetten door Taurus Quartet!” (La Libre Belgique, 2 juli 2013)

Na een memorabel debuutconcert maakt Taurus Quartet snel furore. Direct vanaf hun eerste concertseizoenen heeft Taurus Quartet het voorrecht en het genoegen te kunnen debuten in prachtige zalen en gerenommeerde festivals. Taurus Quartet wordt gesteund door deSingel en krijgt in zijn eerste jaren coaching van Antje Weithaas, Johannes Meissl en Peter Schuhmayer.

Het kwartet is inmiddels een gevestigde waarde in het Belgische muzieklandschap. Het is vaste gast op de grote podia van deSingel, BOZAR, Concertgebouw Brugge, de Bijloke, Flagey, Festivals de Wallonie, het Festival de Stavelot, Festival Voces Intimae, het Festival van Vlaanderen, de Handelsbeurs Gent e.a. Het kwartet speelt regelmatig op festivals in Frankrijk, zoals het Festival de Saintes, Schubertiade de Sceaux (FR), Oulonsol Chamber Music (FL), maar eveneens in Amsterdam en 's Hertogenbosch (NL).

Diverse concerten van Taurus Quartet zijn live opgenomen door radio (Musiq3) en televisie (RTBF) en uitgezonden door heel Europa.

In 2014 trad het kwartet op samen met de Franse acteur Gérard Dépardieu, in een memorabel concert voor radio en televisie, in het werk Harmonies du soir voor solokwartet en strijkorkest van Eugène Ysaÿe o.l.v. de Amerikaanse dirigent Toby Hoffman.

Voor de viering van hun vijfjarig bestaan, bracht Taurus Quartet in 2018 zijn eerste twee cd's uit onder de titel Horizon funèbre, met beide kwartetten van Janá ek en Schuberts laatste twee kwartetten. De opnames oogstten lovende kritieken van de internationale pers.

In het 'Beethovenjaar' 2020 speelt het kwartet onder meer verschillende integrale uitvoeringen van Beethovens strijkkwartetten en brengt het ook een ode aan de 150ste verjaardag van de Belgische componist Ryelandt tijdens concerten in deSingel Antwerpen en in het Concertgebouw Brugge.

PRODUCTIE

30CC

Annick Dumalin
Robrecht Penders
Yves Gasia

Artistiek directeur /
Artistic Director
ARTS/SCÈNE
PRODUCTION
Bernard Mouton

Vertalingen /
Translations
Veerle Lindemans
Maxime Schouppe
Jeroen De Keyser
Koen Van Caekenberghe
Xavier Verbeke
Belgian Translation
Center

Design
Aline Baudet

Info
016 23 84 27
www.30CC.be
info@30CC.be

30CC en OPUS 3 danken van harte allen die hebben bijgedragen tot de realisatie van de 19de editie van *Zomer van Sint-Pieter*: het stadsbestuur van Leuven / het personeel van 30CC / in het bijzonder de ondersteunende handelaars en ... het publiek.